

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003539

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-12-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №199 від 14.08.2023

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Криворучко Джемма Валеріївна

2. DZHEMMA V. KRYVORUCHKO

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 19-07-2023

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 1687

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.79.01

Тема дисертації:

1. Зловживання правом під час досудового розслідування в кримінальному провадженні.
2. Abuse of the right during the pre-trial investigation in criminal proceedings.

Реферат:

1. Вибір теми дослідження обумовлений її актуальністю для науки кримінального процесу та правозастосовної практики, оскільки поширеність випадків зловживання правом набуває глобального шкідливого характеру у кримінальному провадженні, зокрема і під час досудового розслідування. Ця проблема обумовлюється низкою чинників: по-перше, регламентація принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами у трьох процесуальних кодексах (КАС, ЦПК, ГПК) з одночасним невіршенням цього питання у КПК; по-друге, активна законопроектна діяльність у цьому напрямку (прикладом чого можуть слугувати проекти Законів №9055 від 06.09.2018 р., №5661 від 14.06.2021 р., №6454 від 20.12.2021 р. тощо), яка все ще досі не досягла своїх результатів; по-третє, вітчизняна практика судів різних рівнів, що прагне хоча б частково заповнити законодавчі прогалини, незважаючи на існуючу правову невизначеність стосовно нормативного врегулювання у КПК вихідних положень щодо неприпустимості

зловживань. До цього переліку доцільно окремо додати обумовлену збройною агресією проти України новелізацію кримінального процесуального законодавства, що створило правові передумови для суттєвого розширення повноважень сторони обвинувачення поряд з обмеженням предмета відання слідчого судді. У першому розділі дисертаційної роботи, присвяченому з'ясуванню сутності зловживання правом у кримінальному провадженні як правового феномену, насамперед констатовано можливість віднесення зловживання процесуальним правом у кримінальному провадженні до правової поведінки учасника кримінального провадження, яка, водночас, не є правомірною, оскільки пов'язано з цілком правомірною реалізацією його прав, проте всупереч призначенню та змісту останніх, через що здатно заподіяти шкоду чи інші несприятливі наслідки інтересам правосуддя та/або окремих суб'єктів кримінальних процесуальних правовідносин. Крім того, у цій частині роботи також виокремлено основні ознаки зловживання процесуальними правами як правового феномену та надано їх характеристику, а саме: (1) виникнення та розвиток в межах кримінальних процесуальних відносин; (2) обумовленість абстрактним формулюванням дозвільних норм, неоднозначним їх розумінням, правовою невизначеністю чи відсутністю запобіжників зловживанню; (3) очевидна недобросовісність поведінки; (4) пов'язаність з реалізацією наданих законом прав, повноважень та виконанням обов'язків та варіативність засобів зловживання процесуальними правами; (5) множинність можливих суб'єктів (суб'єктного складу) зловживання; (6) можливість як активної, так і пасивної форми зловживання процесуальними правами; (7) умисність вчинюваного зловживання процесуальними правами; (8) соціальна шкідливість зловживання процесуальним правом з одночасною відсутністю ознаки суспільної небезпечності. Дисертанткою також запропоновано низку нових авторських підходів до класифікації зловживання правом у кримінальному процесі, що стало можливим завдяки аналізу вже існуючих у доктрині поглядів на цей аспект досліджуваного явища. Крім того, вивчення прецедентної практики Європейського суду з прав людини дозволило встановити конвенційні положення, що містять окремі гарантії, спрямовані на запобігання та протидію цій шкідливій правовій поведінці, а також визначити риси, що можуть свідчити про наявність в заяві, яка подається до ЄСПЛ, ознак зловживання. Уперше запропоновано віднести до основних компонентів механізму запобігання та протидії зловживанню процесуальними правами у кримінальному провадженні: 1) правову основу, що відповідає вимогам якості кримінальних процесуальних норм та пов'язаного з цим їх правильного тлумачення; 2) належного суб'єкта (зокрема, на стадії досудового розслідування – слідчого суддю), компетенція якого охоплюватиме виявлення в процесуальній поведінці учасників кримінального провадження ознак зловживання правом/повноваженням та реагування на це шляхом притягнення до відповідальності; 3) санкції за допущені зловживання та ефективний порядок їх застосування.

2. The choice of the topic of the research is due to its relevance for the science of criminal procedure and law enforcement practice, as the prevalence of cases of abuse of law acquires a globally harmful character in criminal proceedings, in particular, during pre-trial investigation. This problem is caused by a number of factors: firstly, the regulation of the principle of inadmissibility of the abuse of procedural rights in three procedural codes (KAC, CPC, EPC) simultaneously with the non-resolution of this issue in the CPC; secondly, active legislative activity in this direction (an example of which may be draft laws No. 9055 dated 06.09.2018, No. 5661 dated 14.06.2021, No. 6454 dated 20.12.2021, etc.), which hasn't achieved concrete results yet; thirdly, the domestic practice of courts of various levels, which seeks to at least partially fill legislative gaps, despite the existing legal uncertainty regarding the legal regulation of the original provisions on the inadmissibility of abuses in the CPC. Due to the armed aggression against Ukraine this list should be expanded with the amendment of the criminal procedural legislation, which created the legal prerequisites for a significant expansion of the prosecution party's powers along with the limitation of the investigating judge's competence. The first chapter of the dissertation is devoted to clarifying the essence of the abuse of law in criminal proceedings as a legal phenomenon. First of all, the author ascertains the possibility of attributing the abuse of law in criminal proceedings to the kind of legal conduct, which, at the same time, is not lawful. This is due to the fact that we are talking about a completely legitimate exercise of rights, however contrary to the purpose and content of them. Because of this, it is capable of causing damage or other negative consequences to the interests of justice and/or individual subjects of criminal procedural legal relations.

In addition, this part of the work also highlights the main features of abuse of procedural rights as a legal phenomenon and provides their characteristics, namely: (1) origination and development within criminal procedural relations; (2) predetermination with abstract wording of permissive norms, ambiguous understanding, legal uncertainty or lack of safeguards against abuse; (3) obvious unconscionable conduct; (4) connectivity with the exercise of rights, powers and duties granted by law and variability of means of abuse of procedural rights; (5) multiplicity of possible subjects (subject composition) of abuse; (6) possibility of both active and passive forms of abuse of procedural rights; (7) intentionality of abuse of procedural rights; (8) social harmfulness of abuse of procedural rights with the simultaneous absence of a sign of public dangerousness. The specified features are the basis of the author's definition of the concept of abuse of procedural rights. The respondent has also offered a number of new author's approaches to the classification of the abuse of law in the criminal process. It became possible thanks to the analysis of views already existing in the doctrine on this aspect of the studied phenomenon. Furthermore, the study of the European Court of Human Rights precedent practice made it possible to reveal conventional provisions containing separate guarantees aimed at preventing and countering this harmful legal behaviour, as well as to identify features that may indicate the presence of abuse features in an application submitted to the ECHR. For the first time, the main components of the mechanism for preventing and countering the abuse of procedural rights in criminal proceedings are proposed to include: 1) a legal basis that meets quality requirements of criminal procedural norms and their correct interpretation; 2) an appropriate subject (in particular, at this stage of the pre-trial investigation – the investigating judge), whose competence will cover the identification of signs of abuse of rights/powers in the procedural behaviour of the participants in the criminal proceedings and reacting to it by bringing them to responsibility; 3) sanctions for committed abuses and the effective procedure for their application.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Криворучко Д. В. «Зловживання правом» та «зловживання повноваженнями» у кримінальному провадженні: поняття та співвідношення. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 2, Vol 3. С. 60п65.
- 2. Криворучко Д. В. Зловживання правом: юридична природа та ознаки // *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 9. С. 248п250.
- 3. Криворучко Д. В. Категорія «зловживання правом» у контексті прецедентної практики Європейського суду з прав людини. *Право і суспільство*. 2021. № 1. С. 230п236.
- 4. Туманянц А. Р., Криворучко Д. В. Зловживання правом на початок проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій без дозволу слідчого судді // *Аналітично-порівняльне правознавство : електрон. наук. фах. вид.* 2022. № 4. С. 364–370.
- 5. Криворучко Д. В. Зловживання правом у римському праві. *Юридична осінь 2019 року : зб. тез доп. та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (Харків, 29 листоп. 2019 р.)*. Харків, 2019. С. 570п573.
- 6. Криворучко Д. В. Щодо розуміння поняття "зловживання правом" у прецедентній практиці Європейського суду з прав людини. *Юридична осінь 2020 року : зб. тез доп. та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (Харків, 23 листоп. 2020 р.)*. Харків, 2019. С. 127п129.

- 7. Криворучко Д. В. Щодо зловживання повноваженнями як складової зловживання правом. Особливості розвитку публічного та приватного права в Україні : зб. тез доп. та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. Асоц. аспірантів-юристів (Харків, 17–18 лип. 2020 р.). Харків, 2020. С. 58пб1.
- 8. Криворучко Д. В. Щодо процесуальних зловживань під час відкриття матеріалів досудового розслідування. Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали пост. діяч. наук-практ. семінару, м. Харків, 27 трав. 2021 р. Харків, 2021. Вип. 11. С. 153п155.
- 9. Туманянц А. Р., Криворучко Д. В. Зловживання правом при реалізації нормативних положень статті 250 КПК: окремі проблеми. Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали круглого столу (Львів, 23 вересня 2022 року) / упор. І.В. Гловюк, Н.Р. Лашук, В.В. Навроцька, І.Р. Серкевич, Н.І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 332 с. С. 238–240.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000957

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Туманянц Ануш Робертівна
2. Anush R. Tumanunc

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринюк Володимир Олексійович

2. VOLODYMYR O. HRYNIUK

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6340-0584

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Городецька Марина Сергіївна

2. Maryna S. Horodetska

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3228-6299

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 44039765

Місцезнаходження: вулиця Тільги Степана, будинок 21, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50065, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крицька Ірина Олександрівна

2. Iryna O. Krytska

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3676-4582

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дроздов Олександр Михайлович

2. Oleksandr M. Drozdov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1364-1272

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Капліна Оксана Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Капліна Оксана Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна